STUDENTS CENTRIC METHODS: DEPARTMENT OF ENGLISH

The Department of English uses interactive, experiential and participative methods ofteaching English to make the teaching -learning process interesting. The Department have following things:

A) Best Practices of the Department:

- PPT & Video.
- Screening of Literary Film.
- Interview technique.
- Online Quiz competition.
- Google Classroom.
- WhatsApp Group.
- Navyug- yearly published Magazine of the institute.
- Project for B. A. III year students.

B) List of PPT

- Clauses and Phrases
- Verb Phrases
- Open – closed syllables Lesson
- Phonetic Symbol
- Interview (IAS officer Bharat Andhale)
- Where the mind is without fear by Rabindranath Tagore
- Phonetic symbol video.
- Film screening of Rabindranath Tagore
- Online Quiz competition
- Interview Technique
- Stopping by the Woods on a Snowy Evening

C) Question Paper Bank: University exam question paper and tests/tutorials questions

D) Record of Guest Lecturers Arranged

The Department of English organized and conducted Online Certificate Course for First Year Students. For that course the department invited online Video lectures from various experts. They are as follows:

1. Dr. Pandurang V. Barkale
   Assistant Professor & HoD,
   Dept. of English,
   S. N. D. T. University, Mumbai.
2. Mr. Vijay V. Ghadge
   Assistant Professor Dept. of English,
   Shankarrao Jagtap Arts,
   Commerce College,
   Wagoli, Dist. Satara.
3. Dr. Yashwant A. Doke
   Professor & HoD,
   Tuljabhavani Mahavidalaya,
   Tuljapur, Dist. Osmanabad.

Outcome of the Lecture:

1. It inspired students to learn English
2. It gives confidence to the students
3. It introduces student with the various opportunities
4. It gives opportunity to student to hear, understand and think upon a given lecture

E) Reference & Text Books available in Central Library

SRA	UGC	Total
756	79	835

F) B. A. Third Year Projects:

The Department gave students Interactive, Experiential and Participative project. Thoseprojects are meaningful and also help the society to make the things better.

SHRI BHAVANI SHIKSHAN PRASARAK MANDAL'S

SHIKSHAN MAHARSHI GURUVARYA R. G. SHINDE MAHAVIDYALAYA,

PARANDA- DIST. OSMANABAD

NAAC REACCREDITED WITH 'A' GRADE WITH CGPA 3.15

Glimpses of Student Centric Methods by the Department of English

STUDENTS CENTRIC METHODS: DEPARTMENT OF COMMERCE

Two methods used for teaching and learning process -

1.Lecture-based learning

A traditional way to structure classroom learning is the lecture format, in which explain information while students observe. Teachers lead a lesson by presenting on, showing visuals of and modeling examples of a topic. While a teacher is presenting, students can listen, watch, take notes and copy the teacher's demonstrations. While this is a conventional and helpful approach, it for different learning environments.

2.Technology-based learning

use technology in the classroom to make teaching processes more efficient and aid in student learning. Students can use devices like computers and tablets etc.

SHRI BHAVANI SHIKSHAN PRASARAK MANDAL'S

SHIKSHAN MAHARSHI GURUVARYA R. G. SHINDE MAHAVIDYALAYA,

PARANDA- DIST. OSMANABAD

NAAC REACCREDITED WITH 'A' GRADE WITH CGPA 3.15

Department of History

Academic Year 2021-22

2.3.1 - Student Centric Methods

सुचना

Page No:
Date: 25/04/022

महाविद्यालयातील बी.ए भाग प्रथमच्या (बी.ए-१) विद्यार्थ्यांना सुचित करण्यात येते की २७ एप्रिल २०22 या दिवशी इतिहासाच्या तासाच्या वेळेस विद्यार्थ्यांचे सेमिनार घेतले जाणार आहे. तरी सर्व विद्यार्थ्यांनी सकाळी 9:30 - 10:15 या कालावधीत वर्गात उपस्थित रहावे.

समन्वयक
[signature]

[signature]
Principal
Shikshanmaharshi Guruvarya
R.G. Shinde Mahavidyalaya, Paranda

वर्गावर उपस्थित प्राध्यापकाची सही :-

प्रा. शेख ए. एम [signature]

Page No.:
Date. / /

D-29 to 30-04-022
T: 9:30 - 10:15
Day - 29/04/022
sub- History.

Class- B.A. I

Seminar
सेमिनार

SR No	student name	seminar Point	Signature
1)	ब्राम्हणोत्तर चळवळीची कारणे		
1)	Saniya yasin kanvade	ब्राम्हणेत्तर चळवळीची कारणे	Saniya
2)	Komal Raju Kasabe	ब्राम्हणेत्तर चळवळीचे कार्य	Komal.K
3)	Gatkul Gitanjali shrihari	शाहू महाराजांच्या सक्तीचे व मोफत प्राथमिक शिक्षण	Gitanjali
4)	Shinde Mrunal Milind	छत्रपती शाहू महाराजांनी यांनी केलेला अस्पृश्योध्दार	Mrunal.
5)	Shaikh Lajina Tayyab	दिनकरराव जवळकरांचे कार्य	lajina
6)	Sarapate Kishor	केशवराव जेधे यांचे कार्य	Kishor S
7]	Fartade Shubham	दलित चळवळ	Fartade

Page No.:
Date: / /

SR NO	student name	seminar point	Signature
8)	Pranjali Ankush sarpane	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांचे कार्य	Pranjali
9)	supanavar shital	शेतीत शेतकरी चळवळ व वि रा शिंदे	shital
10	Ashwini Kadbane	महर्षी धोंडो केशव कर्वे	Kadbane
11)	Avinash Kamble	केशव मेश्रो	[illegible]
12	Tambe Sunil	दिनकरराव जवळकर	[illegible]
13	Ballal Priyanka	दलित चळवळीत गोपाळबाबा वलंगकर यांचे कार्य	[illegible]

Page No.:
Date: / /

D = 29 to 30/04/022
T: 9:30 - 10:30
Class - B.A. I
Day - Thursday
Sub - History

: सेमिनार अहवाल :-

विषय :- सामाजिक चळवळी :-

उद्दिष्टे :-

1. सामाजिक चळवळीतील थोर पुरुषांचे योगदान अभ्यासणे
2. सामाजिक चळवळीतील थोर पुरुषांचे केलेल्या कार्यांचे महत्व अभ्यासणे
3. दलित चळवळीतील वि. रा. शिंदे, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांचे कार्य अभ्यासणे,
4. थोर पुरुषांनी समाजात शिक्षणाचे महत्व रुजविले हे अभ्यासणे.

विद्यार्थ्यांचे नाव — सेमिनार घटक

1) सानिया यासिन कनवडे :- ब्राम्हणेत्तर चळवळीची कारणे

सानिया या विद्यार्थीने ब्राम्हणेत्तर चळवळीची कारणे स्पष्ट करत असताना ब्रिटिश राजवटीत मुंबई व मद्रास प्रांतात ब्राम्हणेत्तर जातींनी पुढाकार घेऊन ब्राम्हणांच्या राजकीय, सामाजिक, धार्मिक, शैक्षणिक व प्रशासकीय वर्चस्वाविरुद्ध जो लढा पुकारला त्यास ब्राम्हणेत्तर चळवळ असे म्हणतात. १९२० साली ब्राम्हणेत्तर पक्षाची स्थापना झाली. ब्राम्हणेत्तर चळवळीसाठी भारत मंत्र्याची राजकीय घोषणा, वेदोक्त प्रकरण, ब्राम्हणेतर लेखकांचे लिखाण, छत्रपती शाहूंचे नेतृत्व कारणीभूत आहेत. हे आपल्या सेमिनारच्या माध्यमातून सांगितले.

Page No:
Date: / /

२) कोमल राजू कसबे - ब्राम्हणेतर चळवळीचे कार्य

या विद्यार्थीनीने आपल्या सेमिनारमध्ये सांगितले मॉंटेग्यू - चेम्सफर्ड सुधारणा कायदा पास झाल्यानंतर खऱ्या अर्थाने ब्राम्हणेत्तर चळवळीस गती आली. तसेच ब्राम्हणेतर चळवळीतील नेते केशवराव जेधे, भास्करराव जाधव, श्रीपतराव शिंदे वगैरेंनी मराठ्यांसाठी स्वतंत्र मतदारसंघाची मागणी केली. पुणे महापालिकेने प्राथमिक शिक्षण सक्तीचे व मोफत करावे अशी मागणी ब्राम्हणेतर चळवळीतील नेते जेधे-जवळकर व श्रीपतराव शिंदे करीत होते. 5

३) Gatkul Gitanjali Shrihari → शाहू महाराजांचे सक्तीचे व मोफत प्राथमिक शिक्षण

या गितांजली (या) विद्यार्थीनीने छत्रपती शाहू महाराजांच्या एकूण कार्यात त्यांचे शैक्षणिक कार्य अतिशय महत्वाचे आहे. तसेच म. फुले यांच्याप्रमाणेच सामाजिक सुधारणेच्या कार्यात त्यांनी शिक्षणाला प्रमुख स्थान दिले. २५ जुलै १९१७ रोजी प्राथमिक शिक्षण सक्तीचे व मोफत करण्याचा निर्णय घेतला. सक्तीच्या प्राथमिक शिक्षणाची अंमलबजाणी केली. 'गाव तेथे शाळा' हा उपक्रम राबविला. हे आपल्या सेमिनारच्या माध्यमातून समजावून सांगितले. 6

४) Shinde Mrunal Milind → छत्रपती शाहू महाराजांनी केलेला अस्पृश्योद्धार 7

गाल या विद्यार्थीनीने सांगितले की ही मानवजातीला लागलेला कलंक असून मतेच्या दृष्टीने तो हानिकारक आहे. शाहू महारांना होती त्यामुळे त्यांनी ...विले की अस्पृश्यांमध्ये शैक्षणिक ...न व त्यांना शिक्षणाचे महत्व

Page No.:
Date. / /

खरा प्रारंभ होईल.

5) Shaikh Lajina Tayyab → दिनकरराव जवळकरांचे कार्य

या विद्यार्थिनीने महाराष्ट्रातील सत्यशोधक व ब्राम्हणेतर चळवळीतील दिनकरराव जवळकर यांचे कार्य व भूमिका अत्यंत महत्वपूर्ण आहे हे सांगितले तसेच राजर्षी शाहू महाराजानंतर ब्राम्हणेतर चळवळ गतिमान करण्याचे कार्य जेधे व जवळकर यांनी केले. अगदी तरूण वयातच ते या चळवळीकडे आकर्षिले गेले व पुढील काळात जीवनभर ते जनहितार्थ कार्यरत राहिले हे सांगितले.

6) Sarapane Kishor → केशवराव जेधे यांचे कार्य

या विद्यार्थ्याने केशवराव जेधे यांचे कार्य स्पष्ट करताना सांगितले की सत्यशोधक व ब्राम्हणेतर चळवळीतील त्यांचे कार्य महत्वपूर्ण आहे. तसेच शेतकरी कामगार पक्ष, कॉंग्रेस इत्यादी पक्षांमध्ये त्यांनी आपले योगदान दिले आहे. तसेच गोवा मुक्ती लढा व संयुक्त महाराष्ट्राच्या चळवळीतही त्यांचा सहभाग होता. हे स्पष्ट केले.

7) Fartade Shubham → दलित चळवळ

या विद्यार्थ्याने दलित या शब्दाचा गीततार्थ स्पष्ट केला. 'दलित' हा शब्द सामाजिकदृष्ट्या मागास असलेल्या समाजाचे प्रतिनिधित्व करतो. दलितांनाच प्रारंभी 'अस्पृश्य' म्हटले जात असे. आंबेडकरपूर्व दलित चळवळीत ज्यांनी कार्य केले त्या व्यक्ती म्हणजे महात्मा फुले, कृष्णाराव भालेकर व राजर्षी शाहू महाराज, विठ्ठल रामजी शिंदे. हे होत. यांनी आपल्या

8) Pranjali Ankush Sarpane → डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांचे कार्य.

या विद्यार्थिनीने डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांचे
कार्य स्पष्ट करत असताना सांगितले; सर्वापेक्षा
अतिशय निष्ठेने, स्वानुभवाच्या आधाराने, अस्पृश्यांना 11
गुलामगिरीतून मुक्त होण्यासाठी जागृत व संघटित
करण्याचे, शिक्षणातून नवविचारांचा प्रसार दलितांमध्ये
करण्याचे आणि आत्मसन्मानाचा नवीन मार्ग दाखविण्याचे
कार्य डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांनी केले.

9) Supanavar Shital → शेतकरी चळवळ व वि. रा. शिंदे.

या विद्यार्थिनीने वि. रा. शिंदे यांच्या
संदर्भात सांगितले कि वि. रा. शिंदे यांनी शेतकऱ्यांच्या
प्रश्नांसंदर्भात सखोल विचार केला व त्यांच्यासाठी
त्यांनी मोलाचे कार्य केले. शेतकरी कोणास म्हणावे
असा प्रश्न शिंदे यांचा उपस्थित केला विद्यार्थ्यांकडून 12
शेतकरी कोणास म्हणावे हे जाणून घेतले व वि. रा.
शिंदे यांची व्याख्या, "जो आपल्याला व आपल्या
आश्रितांना आवश्यक एवढीच जमीन धारण करतो व
तिची स्वतः मशागत करून भरपूर उत्पन्न काढतो
तोच शेतकरी व इतर कोणी नव्हे." ही सांगितली.
व्याख्या

10) Ashwini Kadbane → महर्षी धोंडो केशव कर्वे 1

या विद्यार्थिनीने महर्षी धोंडो केशव कर्वे
यांचे सामाजिक व शैक्षणिक कार्य स्पष्ट केले.
त्यांनी विधवा स्त्रियांच्या समस्या स्पष्ट केल्या व
त्यासाठी त्यांनी पेठगेटजवळ भोटे वाड्यात 'अनाथ
बालिकाश्रम' स्थापन केला हे सांगितले तसेच त्यांनी
कि महिला [illegible]

Page No.:
Date. / /

विद्यापीठाची स्थापना केली. तसेच त्यांना (कर्वेना) भारत शासनाने इ.स. १९५५ ला 'पद्मभूषण' ही पदवी तर इ.स १९५८ ला 'भारतरत्न' पुरस्कार दिला.

11) Avinash Kamble → केशव जेधे

या विद्यार्थ्याने केशवराव जेधे यांचा वेगवेगळ्या कार्यातील सहभागा बद्दल माहिती सांगितली. १९३८ नंतर महाराष्ट्र प्रांतिक कॉंग्रेसचे अध्यक्षपद केशवराव जेधे यांच्याकडे आले. तसेच आपल्या सेमिनार- च्या माध्यमातून केशवराव जेधे यांनी संयुक्त महाराष्ट्राच्या मागणीला स्वताच्या पाठिंबा ही दर्शविला तसेच जून १९५४ मध्ये गोवा मुक्तीसाठी स्थापन झालेल्या सर्वपक्षीय गोवा विमोचन सहायक समितीचे केशवराव जेधे अध्यक्ष होते हे सांगितले.

12) Tambe Sunil → दिनकरराव जवळकर

या विद्यार्थ्याने दिनकरराव ~~जवक~~ जवळकर यांच्या संदर्भात असे सांगितले की महाराष्ट्रातील सत्यशोधक व ब्राम्हणेतर चळवळीतील दिनकरराव जवळकर यांचे कार्य व भूमिका ही फार महत्वाची आहे. तसेच साम्यवादी विचारवंताच्या लिखाणाचा व विचारांच्या ~~प्रभ~~ प्रभाव त्यांच्यावर ~~पडा~~ पडला.

13) Ballal Priyanka → दलित चळवळीत गोपाळबाबा वलंगकर यांचे कार्य

या विद्यार्थ्याने गोपाळबाबा वलंगकर यांचे दलित चळवळीतील कार्य स्पष्ट करत असताना सांगीतले की त्यांनी 'विटाळ विध्वंसन' हा ग्रंथ लिहिला. त्यात २६ मूलभूत प्रश्न उपस्थित केले.
तसेच गोपाळबाबा वलंगकर ...

Page No.:
Date: / /

"अस्पृश्यता ही ईश्वरनिर्मित नसून मानवनिर्मित आहे." वलंगकरांनी अस्पृश्योद्धाराचा पाया घातल्यामुळे डॉ. आंबेडकरांना पार्श्वभूमी निर्माण झाली.

निष्कर्ष :-

अशा प्रकारे विद्यार्थ्यांनी सामाजिक चळवळीतील थोर पुरुषांच्या कार्याची माहिती सांगितली. सेमिनार घेत असताना स्वच्छ फलक लेखना-बरोबर आवश्यक त्या घटकाचे लिखाण फलकावर केले. विद्यार्थ्यांनी प्रश्न फेर विचारून सामाजिक चळवळीतील थोर पुरुषांची माहिती आणि त्यांनी समाजासाठी केलेल्या योगदाना बद्दल जागृत झाले.

समन्वयक

Anisa

Principal
Shikshanmaharshi Guruva
R.G. Shinde Mahavidyalaya, P

Page No.:
Date. 05/05/022

सुचना

महाविद्यालयातील B.A भाग द्वितीय (B.A II) विद्यार्थ्यांना सुचित करण्यात येते की 9 मे 2022 या दिवशी इतिहासाच्या तासाच्या वेळेस विद्यार्थ्यांचे सेमिनार घेतले जाणार आहे. तरी सर्व विद्यार्थ्यांनी सकाळी 8:45 - 9:30 या कालावधीत वर्गात उपस्थित रहावे.

समन्वयक
[signature]

[signature]
Principal
Shikshanmaharshi Guruvarya
R.G. Shinde Mahavidyalaya, Paranda

वर्गावर उपस्थित प्राध्यापकांची सही :-

Prof. Shaikh A. M → [signature]

Page No.:
Date: / /

Class - B.A. II

D - 09/05/022

T: 8:45 -

Day -

Sub - History

Seminar

सेमिनार

विषय :- प्राचीन आणि मध्ययुगीन कालखंडातील आढावा

S.R No	student name	Seminar point	Signature
1)	Bhairavanath Nalwade	शाहाजहानचे प्रारंभिक जीवनाचा आढावा.	B.Nalwade
2)	Nalwade Arti	अलेक्झांडरच्या स्वारीचे भारतावरील परिणाम	Arti
3)	Rokode Mayuri	प्राचीन भारतातील वर्णव्यवस्था आणि जातिव्यवस्था	Mayuri
4)	Gaikwad shubhangi	सातवाहनाचा राजकीय इतिहास	[illegible]
5)	mulla Nawaj Mitaj	अकबरकालीन नवरत्न दरबार	Nawaj
6)	Phale kajal lakul	गुप्त घराण्यातील समुद्रगुप्ताचे कार्य	Kajal.

Page No:
Date. / /

SR No	Student name	Seminar Point	Signature
7)	Nisha sutar.	प्राचीन भारतातील प्रमुख विद्यापीठे	Sutar.
8)	Sadekar Supriya	मोगलकालीन स्त्रीयांचा दर्जा	[illegible]
9)	Khandekar Aishwarya	प्राचीन भारतीय स्त्री जिवन	[illegible]
10)	Kajal Vishnu Jadhav	मध्ययुगीन कालखंडात अकबराचे मुल्यांकन	Kajal.
11)	monika Gange	सातवाहन राज्यसत्तेचे वैशिष्ट्ये	P. N. Shinde monika
12)	pooja shinde	सातवाहन राजसत्तेचे वैशिष्ट्ये	P. N. Shinde
13)	Itkar Bharati		Bharati

Page No:
Date: / /

D-09/05/022
T. ~~8:3~~ 8:45 – 11:00

Class – B.A. II
Day – Monday.
Sub – History.

सेमिनार अहवाल

विषय :- प्राचीन आणि मध्ययुगीन कालखंडातील आढावा

उद्दिष्टे :-

1) कालखंडानुसार स्त्रियांचा बदलता दर्जा अभ्यासणे.
2) प्राचीन भारतातील प्रमुख विद्यापीठाच्या माध्यमातून शिक्षणाचा दर्जा अभ्यासणे.
3) सातवाहनाच्या राजकीय इतिहास अभ्यासणे
4) गुप्त घराण्यातील कर्तबगार राजाचे कार्य अभ्यासणे
5) मध्ययुगीन कालखंडात मोगलांचे सत्ता स्थापन अभ्यासणे.
6) सम्राट अकबराच्या कार्याचे मुल्यमापन अभ्यासणे.

SR No	विद्यार्थ्यांचे नाव	सेमिनार घटक
1)	भैरवनाथ नलवडे	शहाजहांच्या प्रारंभीक जीवनाचा आढावा.

या विद्यार्थ्याने शहाजहांच्या प्रारंभीक जीवनाचा आढावा घेत असताना शहाजहांच्या जन्मापासून सिंहासन रूढ होईल इथपर्यंत माहिती सांगितली तसेच त्याने वेगवेगळ्या युद्धात केलेल्या पराक्रमाची माहिती सांगितली.

2) आरती नलवडे :- अलेक्झांडरच्या स्वारीचे भारतावरील परिणाम.

या विद्यार्थीनीने अलेक्झांडरच्या ...

Page No.:
Date. / /

स्वारीच्या पूर्वीचा भारत कसा होता हे सांगितले तसेच अलेक्झांडरच्या आक्रमामुळे लहान-लहान विभागात विभागलेला भारत एकसंघ होण्याची पार्श्वभूमी कशी तयार झाली हे सांगितले. भारतीयांना अलेक्झांडरच्या शिस्तबद्ध सैन्य, योजनाबद्ध नियंत्रण व आधुनिक युद्ध कौशल्य याची माहिती झाली.

3) शेळके मयुरी – प्राचीन भारतातील वर्णव्यवस्था आणि जातीव्यवस्था

या विद्यार्थीनीने प्राचीन भारतात समाजरचनेचा मुख्य आधार वर्णव्यवस्था होती हे सांगितले तसेच ऋग्वेदकाळाच्या अंतिम चरणात ब्राम्हण, क्षत्रिय, वैश्य व शूद्र या चार वर्णांचा उदय झाला हे सांगितले. वैदिक काळात वर्णव्यवस्था प्रचलित होती. प्रारंभी कर्म हा वर्ण व्यवस्थेचा आधार होता. उत्तर वैदिक काळानंतर जात हा वर्णव्यवस्थेचा आधार बनला. वर्णव्यवस्था ताठर बनल्यामुळे तिचे रूपांतर जातीत झाले हे सांगितले.

4) शुभांगी गायकवाड – सातवाहनाचा राजकीय इतिहास

या विद्यार्थीनीने सातवाहनाच्या राजकीय इतिहासाचा आढावा घेत असताना सांगितले की सातवाहन घराण्याचा संस्थापक हा सिमुक आहे. तसेच सिमुक नंतर राजा कृष्णा, श्री सातकर्णी राजा हाल व गौतमीपुत्र सातकर्णी यांच्या कार्याचा आढावा सांगितला. तसेच या कर्तबगार राजांमुळे सातवाहन घराण्याचा मोठा विस्तार झाला.

5) मुल्ला नवाज मिराज – अकबराचा नवरत्न दरबार

या विद्यार्थ्याने अकबराच्या दरबारातील नऊ व्यक्ती जे नामवंत क्षेत्रातील होत्या. त्या नऊ व्यक्तीमुळे अकबराला [illegible]

होते हे सांगितले. तसेच त्या नऊ व्यक्ती कोणत्या कार्यामुळे प्रसिद्ध होत्या हे सांगितले.

6) फुले काजल लकुल – गुप्त घराण्यातील समुद्रगुप्ताचे कार्य.

या विद्यार्थीनीने गुप्त घराण्यातील समुद्रगुप्ताचे कार्य स्पष्ट करत असताना सांगितले की गुप्त घराण्याचा संस्थापक हा श्रीगुप्त आहे. परंतू समुद्रगुप्त गादीवर आल्यानंतर प्रथम त्याने आपल्या लष्कराची पुनः बांधणी केली. उत्तरेकडे दक्षिणेकडे मोहीम केली. आपल्या साम्राज्याचा विस्तार कश्या पद्धतीने केला हे सांगितले. तसेच समुद्रगुप्ताला इतिहासकार सुवर्ण युगाचा निर्माता का म्हणतात हेही सांगितले.

7) नीशा- सुतार – प्राचीन भारतातील प्रमुख विद्यापीठे

या विद्यार्थीनीने भारतातील प्राचीन प्रमुख विद्यापीठासंदर्भात सांगितले की या विद्यापीठातून निरनिराळ्या धर्माची शिकवण व आदर्श तत्वांचा प्रसार केला जात होता. तसेच त्या काळात अनेक शिक्षण केंद्रे पुढे आली होती. या शिक्षण केंद्रातून तक्षशिला, नालंदा, वल्लभी विक्रमशिला, काशी ही जगप्रसिद्ध विद्यापीठे विकसीत झाली हे सांगितले.

8) साडेकर सुप्रिया – मोगलकालीन स्त्रियांचा दर्जा.

या विद्यार्थीनीने मोगलकालीन स्त्रियांचा दर्जा सांगत असताना मध्ययुगीन कालखंडातील स्त्रियांच्या परिस्थितीचा आढावा घेतला. तसेच विवाहसंस्था व विवाहाचे प्रकार सांगितले. समाजात

Page No.:
Date. / /

9) खांडेकर ऐश्वर्या – प्राचीन भारतीय स्त्री जीवन

या विद्यार्थीनीने प्राचीन भारतातील स्त्री जीवन कसे होते हे सांगत असताना प्राचीन भारतील स्त्री जीवनावर प्रकाश टाकला. मध्ययुगीन कालखंडाच्या मानाने प्राचीन कालखंडातील स्त्रियांना शिक्षणाचा अधिकार होता हे सांगितले.

10) जाधव काजल – मध्ययुगीन कालखंडात अकबराचे मुल्यांकन

या विद्यार्थीनीने सम्राट अकबराचे मुल्यांकन केले त्यात तीने अकबराची तुलना फ्रान्सचा सम्राट १४ वा लुई यांच्याशी करताना १४ वा लुईपेक्षा श्रेष्ठ असल्याचे सांगितले. अनेक इतिहासकारांनी सम्राट अकबराचा गौरव 'आधुनिक भारताचा पहिला राष्ट्रनिर्माता' या शब्दात केला असल्याचे सांगितले.

11) मोनिका शंगडे – सातवाहन राज्याचे वैशिष्ट्ये

या विद्यार्थीनीने सातवाहन राज्याचे वैशिष्ट्ये स्पष्ट करताना सांगितले की सातवाहन घराणे इ.स पुर्व ३०० ते ३५० वर्षे अस्तित्वात होते. या कालखंडात सातवाहन घराण्यातील अनेक कर्तबगार व पराक्रमी राजे होऊन गेले. या राजांनी साम्राज्यविस्ताराकडे विशेषत्वाने लक्ष दिले. तसेच राज्य दीर्घकाळ टिकून राहण्यासाठी जिंकलेल्या सर्व प्रदेशात योग्य प्रशासन व्यवस्था राबवली हे सांगितले सातवाहन राजांची राजशाही सार्वभौम अनियंत्रित असली तरी त्यांनी लोककल्याणकारी राज्याचा राज्यकारभार केल्याचे दिसून येते

Page No.:
Date: / /

12) पुजा शिंदे – सातवाहन सत्तेचे वैशिष्ट्ये

या विद्यार्थीनीने सातवाहन सत्तेचे वैशिष्ट्ये सांगत असताना या सातवाहन राजांनी कश्या पद्धतीने साम्राज्य विस्तार केला तसेच त्यांनी त्यांचे हे राज्य लोककल्याणकारी असेल असल्याचे सांगितले.

13) भारती ढवळे – बौद्ध धर्माच्या ऱ्हासाची कारणे

या विद्यार्थीनीने प्रारंभी गौतम बुद्ध या बद्दल माहिती सांगितली. बौद्ध धर्माच्या विकासानंतर काही कालावधीने बौद्ध धर्माचा ऱ्हास कसा झाला याची कारणे स्पष्ट केली. तसेच ८ व्या शतकापासून बौद्ध धर्मास उतरती कळा लागली व शेवटी १७ व्या शतकानंतर या धर्माचा ऱ्हास झाला हे सांगितले.

निष्कर्ष :-

अशा प्रकारे सर्व विद्यार्थ्यांनी प्राचीन आणि मध्ययुगीन कालखंडातील वेगवेगळे राजे, सत्ता प्रमुख, वेगवेगळे धर्म, वेगवेगळ्या सत्तेचे वैशिष्ट्ये, तसेच एखाद्या घराण्यातील राजा कोणत्या कार्यामुळे प्रसिद्धस आला हे समजावून घेतले. सेमिनार करत असताना विद्यार्थ्यांनी स्वच्छ फलक लेखन, आवश्यक घटक मुद्द्यातील विस्तार केला.

समन्वयक

Dnisal

Principal
Shikshanmaharshi Guruvarya
R.G. Shinde Mahavidyalaya, Paranda

D- 18-4-2022

Page No.:
Date: / /

सुचना

महाविद्यालयातील B.A भाग 3 च्या विद्यार्थ्यांना सुचित करण्यात येते की 20 एप्रिल 2022 या दिवशी इतिहासाच्या तासाच्या वेळी विद्यार्थ्यांचे सेमिनार घेतले जाणार आहे तरी सर्व विद्यार्थ्यांनी सकाळी 9:30 - 10:15 या कालावधीत वर्गात उपस्थित रहावे.

समन्वयक
Anisa

Principal
Shikshanmaharshi Guruvarya
R.G. Shinde Mahavidyalaya, Paranda

वर्गावर उपस्थित प्राध्यापकाची सही :-

प्रा. शेख ए. एम   Anisa

Page No.:
Date 20/4/022

Calss - B.A. III

T: 9:30 - 10:15
Day - Wednesday -
Sub - History.

सेमिनार

S.R. No	Student name	Seminar - Point	Signature
1)	अक्सा जफर काझी	संग्रहालयाची व्याख्या आणि महत्व	Aqsa
2)	राधिका गणेश खडेकर	वस्तुसंग्रहालयाचे प्रकार	Radhika
3)	शेख शहेजादी नसीम	केळकर संग्रहालय (पुणे)	S.N. Shaikh
4)	खेडकर लक्ष्मण दिगांबर	संग्रहालयाची उद्दिष्ट्ये	[illegible]
5)	शेख शोहेल इकबाल	संग्रहालयाची वैशिष्ट्ये	Shaikh S.I.
6)	वन्नुरे मलनबी मिस्कन	ऐतिहासिक वस्तुसंग्रहालयाचे उपयोग	[illegible]

Page No:
Date: 20/04/022

T: 9:30 - 10:30
Class - B.A. III
Day - Wednesday.
Sub - History.

.: सेमिनार अहवाल :-

विषय :- संग्रहालय

उद्दिष्ट्ये :-

1. संग्रहालय या संकल्पनेचा अर्थ अभ्यासणे.
2. वस्तुसंग्रहालयाचे महत्व समजून घेणे.
3. संग्रहालया बद्दल सपविस्तार माहिती गोळा करणे / अभ्यासणे.

विद्यार्थीचे नाव — सेमिनार घटक

1. अक्सा जफर काझी → संग्रहालयाची व्याख्या आणि महत्व.

अक्सा या विद्यार्थीने संग्रहालयाची व्याख्या स्पष्ट करत असताना प्राचीन काळापासून वस्तू संग्रह करण्याची लोकांची मनोवृत्ती सांगितली. संग्रह - आलय या शब्दाचा विग्रह स्पष्ट केला. वस्तुसंग्रहालयाचे महत्व सांगत असताना वस्तुसंग्रहालये ही शाळांची स्फूर्तिस्थाने आहे तसेच ती भावी पिढीला मार्गदर्शन करणारी आहे.

2. राधिका गणेश साडेकर → वस्तुसंग्रहालयाचे प्रकार

या विद्यार्थीने संग्रहालयाची आजच्या काळातील आवश्यकता स्पष्ट करत वस्तुसंग्रहालयाचे प्रकार स्पष्ट केले. सर्व प्रकारची संग्रहालये सर्व भागातल्या लोकांसाठी सर्व पातळीवर देशाच्या विविध भागांमध्ये स्थापन झालेली आहेत. बालसंग्रहालया पासुन ते वेगवेगळ्या क्षेत्रात किंवा वेगवेगळ्या क्षेत्राशी संबंधित वस्तुसंग्रहालया बद्दल माहिती स्पष्ट केली.

③ शेख शाहेजादी नसीम → केळकर संग्रहालय (पुणे).

या विद्यार्थीनीने राजा दिनकर केळकर यांनी जवळजवळ आठ वर्षे संपूर्ण भारतात फिरून सुमारे वीस हजार प्रकारच्या प्राचीन वस्तू मिळवून कश्या पद्धतीने या संग्रहालयाची निर्मिती केली. हे सांगितले. तसेच हे वस्तुसंग्रहालय फक्त महाराष्ट्रातीलच नव्हे तर भारतातील वस्तुसंग्रहालयातील महत्वाचे वस्तु-संग्रहालय मानले जाते.

④ खेडकर लक्ष्मण दिगांबर → संग्रहालयाची उद्दिष्ट्ये.

या विद्यार्थ्याने संग्रहालयाची महत्वाची उद्दिष्ट्ये स्पष्ट केली. त्यात ① संग्रहालय ही संकल्पना सर्वसामान्याला कळविणे ② सामान्यजनांमध्ये संग्रहालयाविषयी आवड निर्माण करणे ③ प्राचीन युगातील सांस्कृतिक कला व जीवन यांचे पुनरुज्जीवन करणे ④ संग्रहालयासंदर्भात लोकशिक्षण देणे. इ. एकंदरीत सर्व समाजाला संग्रहालयाचे महत्व व कार्य याची जाणीव असणे महत्वाचे आहे.

5) शेख सोहेल इकबाल → संग्रहालयाची वैशिष्ट्ये.

या विद्यार्थ्याने संग्रहालयाची वैशिष्ट्ये सांगत असताना विविध भागांमध्ये विस्कळीत असलेल्या किंवा विखुरलेल्या वस्तु या ठिकाणी एकत्रित आणल्या जातात. भारतामधीलच नव्हे तर जगामधील सर्व प्रकारच्या वस्तू संग्रहालयामध्ये संग्रहित केलेल्या आपणाला पहावयास मिळतात हे संग्रहालयाचे महत्वपुर्ण असे वैशिष्ट्य होय.

⑥ हन्नुरे अल्तनबी मिक्कन → ऐतिहासिक वस्तुसंग्रहालयाचे उपयोग.

या विद्यार्थीनीने ऐतिहासिक वस्तुसंग्रहालयाचे उपयोग सांगत असताना लोकशिक्षणावर भर वस्तुसंग्रहालय

Page No.:
Date: / /

विद्यार्थ्यांची जिज्ञासाही जागृत करण्याचे महत्वपूर्ण कार्य करत असतात. संग्रहालयातील वस्तू निरीक्षणांमुळेच लेखकाला बौद्धकालीन, शिल्प, वस्त्रालंकार आदि संबंधी प्रत्यक्ष माहिती मीळते.

निष्कर्ष :-

अशा प्रकारे विद्यार्थ्यांनी संग्रहालया संदर्भात माहिती स्पष्ट केली. सेमिनार घेत असताना स्वच्छ असे फलक लेखन ही केलेले आहे. मधून-मधून बोर्डवर प्रश्न विचारण्यात आले. वेगवेगळ्या ठिकाणी असणाऱ्या संग्रहालया संदर्भात माहिती मीळविण्यात आली.

समन्वयक

Anisa

Principal
Shikshanmaharshi Guruvarya
R.G. Shinde Mahavidyalaya, Paranda

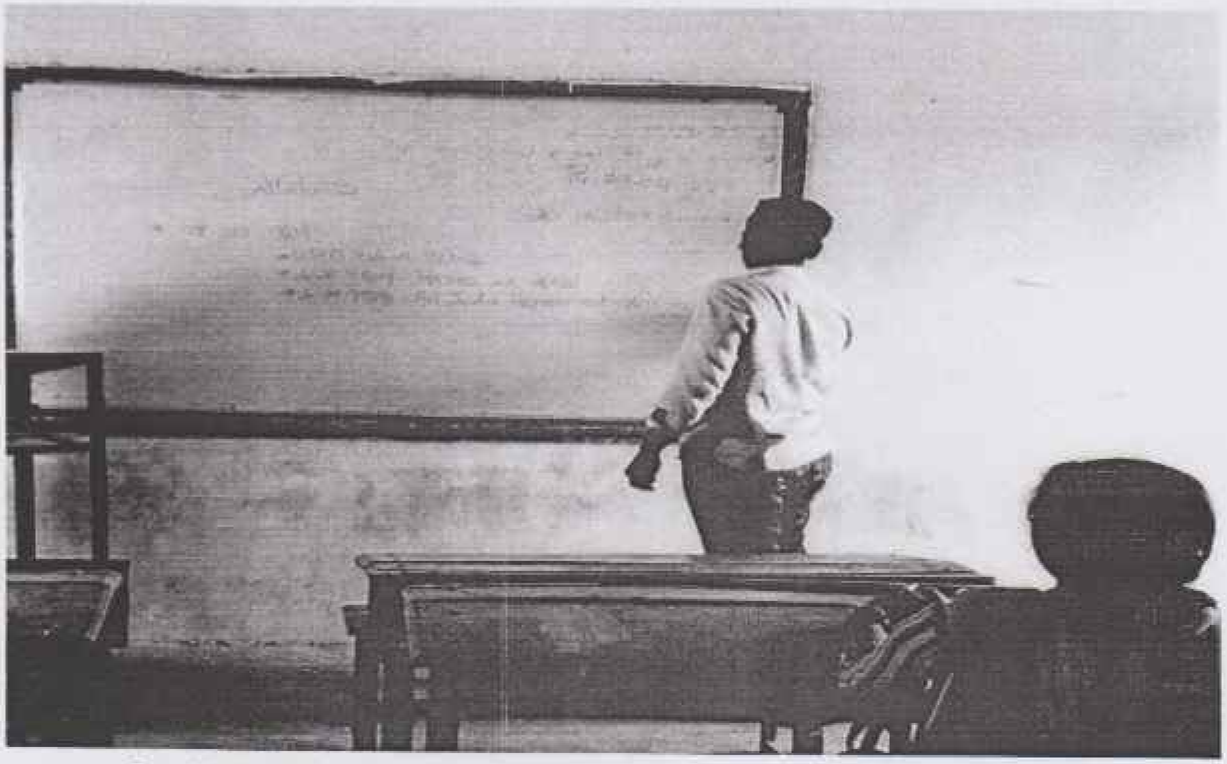

On 29 & 30 / 04 / 2022 B.A. Seminar of F.Y was conducted. While taking the seminar, Keshav Sarpane of Shinde College told the students about the work of Keshavrao Jedhe in the seminar.

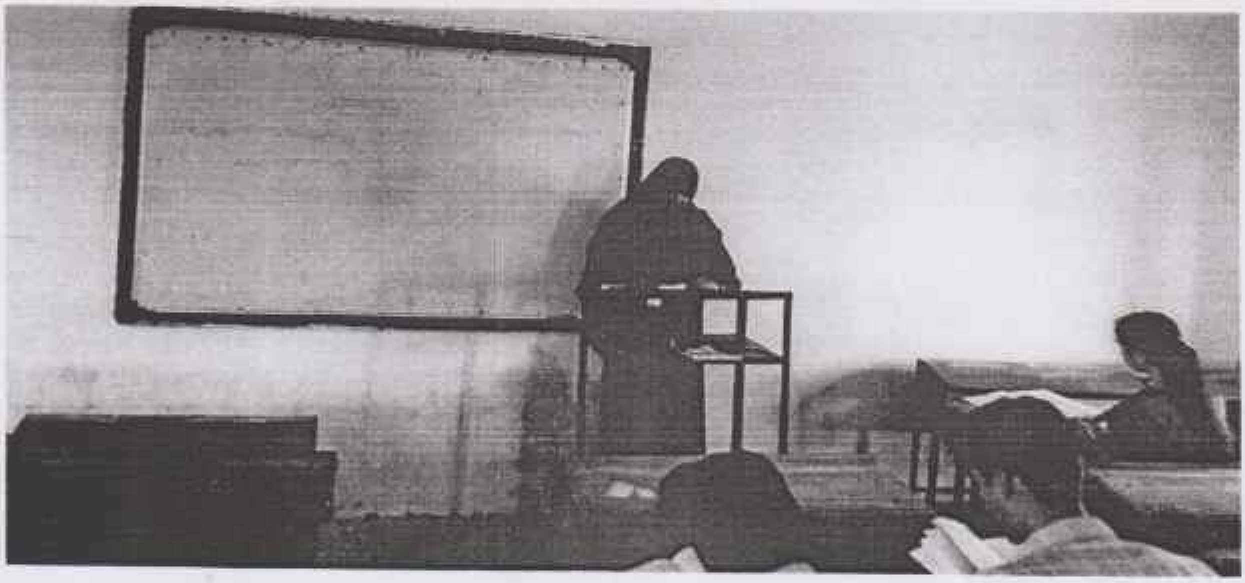

On 09 / 05 / 2022 B.A.S.Y. A seminar was conducted on While conducting the seminar, Muskan Mujawar, a student of B.A.S.Y, conducted a seminar on the Political History of Satavahana.

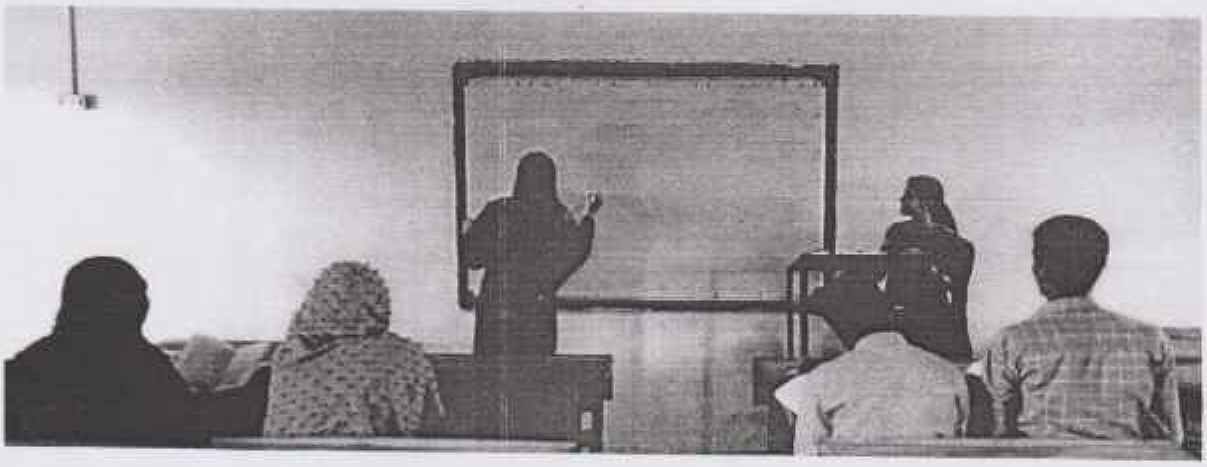

On 20 / 04 / 2022B.A. T.Y. Seminar was conducted on During the course of the seminar Aqsa Kazi, a B.A.T.Y. student conducted a seminar on Museum of Artifacts.